

KLAGANDE

[REDACTED]

God man:

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

MOTPART

Försäkringskassan

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Stockholms dom den 8 juli 2016
i mål nr 18320-15, se bilaga A

SAKEN

Assistansersättning

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

1. Kammarrätten meddelar prövningstillstånd.
2. Kammarrätten avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

██████████ fullföljer sin talan och anför bl.a. följande. Varken lag, förordning eller föreskrifter reglerar hur assistansersättningen ska användas i förhållande till vilka kostnader som ingår i eller överstiger schablonbeloppet. Genom att strikt tillämpa de intervaller som finns i de allmänna råden får han inte ersättning för de utlägg som han har haft för personlig assistans. Den fördelning som följer av Riksförsäkringsverkets allmänna råd RAR 2002:6, att 87 procent bör avse löne- och lönebikostnader och högst 13 procent övriga kostnader, är en princip som avser schablonbeloppet och ska inte tillämpas vid förhöjt timbelopp. Dessutom ska fördelningen enligt de allmänna rådens ordalydelse endast tjäna som en utgångspunkt. I hans fall har övriga kostnader uppgått till 15 procent av schablonen samt löne- och lönebikostnader till 85 procent.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten meddelar prövningstillstånd och tar upp målet för omedelbart avgörande.

Kammarrätten gör samma bedömning som förvaltningsrätten. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 4).

Marie Bjernelius Lundahl
kammarrättsråd
ordförande

Elisabet Reimers
kammarrättsråd

Karin Nilsson Edin
kammarrättsråd
referent

Cecilia Östergren
föredragande

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**

Avdelning 32

DOM
2016-07-08
Meddelad i
StockholmMål nr
18320-15**KLAGANDE**

[REDACTED]

God man: [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

MOTPARTFörsäkringskassan
Processjuridiska enheten, Stockholm
103 51 Stockholm**ÖVERKLAGAT BESLUT**

Försäkringskassans beslut 2015-06-24, se bilaga 1

SAKEN

Assistansersättning

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Dok.Id 750568

Postadress

115 76 Stockholm

Besöksadress

Tegeluddsvägen 1

Telefon

08-561 680 00

E-post:forvaltningsrattenistockholm@dom.se
www.domstol.se/forvaltningsratt**Telefax**

08-561 680 01

Expeditionstidmåndag – fredag
08:00-16:30

YRKANDEN M.M.

Försäkringskassan beslutade den 24 juni 2015 att inte ändra sitt tidigare beslut att fastställa [REDACTED] högre timbelopp till 309,08 kronor för slutavräkningsperioden augusti 2014–januari 2015 med innebörden att han ska betala tillbaka 78 759 kronor för perioden. Skälen för beslutet framgår av bilaga 1.

[REDACTED] yrkar att han ska beviljas ersättning för sina redovisade faktiska kostnader om 314,71 kronor per assistanstimme för slutavräkningsperioden augusti 2014–januari 2015. Till stöd för sin talan anför han bl.a. följande. I sin ansökan om förhöjt timbelopp visade han att han kommer att redovisa mer än 13 procent av schablonbeloppet i omkostnader. Han blev beviljad 314 kronor per assistanstimme och fick inget avdrag för de omkostnader som överskred 13 procent av schablonbeloppet. Vid en jämförelse med slutavräkningen framgår att Försäkringskassan har godkänt de redovisade kostnader som överstiger schablonbeloppet men inte godtagit samtliga övriga kostnader inom schablonbeloppet. Det blir omöjligt för honom som enskild att kunna förutse hur Försäkringskassan ska bedöma hans faktiska kostnader för en slutavräkningsperiod när han redovisar enligt sitt beslut och får avslag med 5,62 kronor per assistanstimme. Förvaltningsrätten i Uppsala har den 24 juni 2015 i mål nr 3960-14 och 918-15 meddelat att de riktlinjer som finns kring schablonersättningen är en utgångspunkt och att de inte ska tolkas så pass strikt att all ersättning som överskrider 13 procent av schablonbeloppet ska avslås. Genom Försäkringskassans strikt tekniska beslut har hans individuella behov inte beaktats. Han har alltid haft den högsta assistansersättningen för att kunna täcka sina personal- och assistansomkostnader. Att han efter tjugofyra år ska behöva sluta med resorna till Spanien av ekonomiska skäl vore grymt och till och med hälsofarligt för honom. Det nu aktuella beslutet rör kostnader som han redan har haft. Han

har naturligtvis inga resurser att betala tillbaka sådana belopp som Försäkringskassan kräver.

Försäkringskassan anser att överklagandet ska avslås.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgångspunkter för prövningen

I 51 kap. 11 § socialförsäkringsbalken (2010:110) anges bl.a. följande. För varje år bestäms med vilket belopp per timme som assistansersättning lämnas. Beloppet ska bestämmas som ett schablonbelopp som beräknas med ledning av de uppskattade kostnaderna för att få assistans. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om schablonbeloppet. Om det finns särskilda skäl kan ersättning till en försäkrad efter ansökan lämnas med ett högre belopp än det årliga schablonbeloppet. Ersättningen får dock inte överstiga schablonbeloppet med mer än 12 procent.

I 5 § Riksförsäkringsverkets föreskrifter (RFFS 1993:24) om assistansersättning anges att som förutsättning för att assistansersättning ska utges med förhöjt timbelopp gäller att den försäkrade har behov av särskilda assistansinsatser som medför förhöjda timkostnader.

Av Försäkringskassans vägledning för assistansersättning (vägledning 2003:6, version 13, s. 210) framgår bl.a. följande. Ett beslut om förhöjt timbelopp som medför att ett högre belopp än det fastställda schablonbeloppet beviljas är preliminärt. Det är först i samband med slutavräkning som beloppet slutligen fastställs för avsedd period. Utfallet av slutavräkningen måste stå i relation till det preliminära beslutet om högre timbelopp. Om den enskilde redovisar högre kostnader för en post som det inte har beviljats högre

timbelopp för finns ingen relation till beslutet, eftersom Försäkringskassan vid slutavräkningen inte har prövat den posten utifrån särskilda skäl. I sådana fall måste den enskilde lämna in en ny ansökan om högre timbelopp.

I Riksförsäkringsverkets allmänna råd om assistansersättning (RAR 2002:6) anges att som utgångspunkt för hur schablonbeloppet lämpligen kan fördelas på olika kostnader bör löne- och lönebikostnader svara för 87 procent av schablonbeloppet och övriga kostnader för 13 procent. Som ledning för bedömningen av övriga kostnader vid förhöjt schablonbelopp bör följande ungefärliga procentsatser användas: 5–8 procent för administrationskostnader, 2–3 procent för utbildningsomkostnader, 1–2 procent för assistansomkostnader och 1–2 procent för arbetsmiljöinsatser och personalomkostnader.

Av praxis (se bl.a. Kammarrätten i Sundsvalls dom den 18 februari 2015 i mål nr 955–957-1 och Kammarrätten i Stockholms dom den 28 juni 2016 i mål nr 7098–7099-15) framgår att den som har beviljats assistansersättning med förhöjt timbelopp p.g.a. att han eller hon beräknats ha högre kostnader för vissa kostnadsposter måste ha utgifter inom dessa delposter som överstiger vad som kan anses ingå i schablonbeloppet för att kunna få högre assistansersättning. I annat fall är det inte fråga om någon fördyring av uppräknade kostnader. Även om den försäkrade eller den han eller hon köper assistans av inom ramen för schablonbeloppet i princip själv får avgöra hur stor del av beloppet som ska användas till lön och andra omkostnader, kan normalt sett inte samma synsätt tillämpas vid bedömning av rätten till högre assistansersättning. Det skulle medföra svårigheter att bedöma om fördyringen haft samband med de särskilda skäl som ursprungligen föranlett det förhöjda timbeloppet. Dessutom går det inte att utesluta att det genom kostnadsfördelning skulle kunna leda till viss s.k. överkompensation.

Förvaltningsrättens bedömning

Med tillämpning av den kostnadsfördelningsmodell som förespråkas i de allmänna råden har Försäkringskassan fastställt den högre timersättningen till 309,08 kronor för slutavräkningsperioden augusti 2014–januari 2015. Förvaltningsrätten bedömer att det i [REDACTED] fall inte finns skäl att frångå kostnadsfördelningsmodellen och att Försäkringskassans beräkning är korrekt. Överklagandet ska därmed avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (DV 3104/1 A).

Anna Maria Åslundh-Nilsson
Chefsrådman

Nämndemännen Kerstin Espman, Håkan Fahlgren och Björn Liljedahl har också deltagit i avgörandet.

Förvaltningsrättsnotarien Julia Harrius Armér har föredragit målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom två månader** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om

de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

Sista dagen för överklagande är i regel den dag som genom sitt tal i månaden motsvarar den dag Ni fick del av beslutet. Om Ni fick del av förvaltningsrättens beslut t.ex. den 30 juni måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 augusti. Om Ni fick del av beslutet en dag med ett tal i månaden som inte finns i slutmånaden löper tiden i stället ut på slutmånadens sista dag. Om Ni fick del av beslutet t.ex. den 31 juli måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 september.

Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom två månader* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

För en enskild klagande är sista dagen för överklagande två månader från den dag då han/hon fick del av kammarrättens beslut. Om klaganden fick del av kammarrättens beslut t.ex. den 30 juni måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 augusti. Om klaganden fick del av beslutet t.ex. den 31 juli, som inte har någon motsvarighet två månader senare, löper tiden i stället ut på slutmånadens sista dag, dvs. i det här exemplet den 30 september. Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nå för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.